

Jan Campbell: Porozumění smrti

infokuryr.cz/n/2023/01/07/jan-campbell-porozumeni-smrti

kuryr

7. ledna 2023

Ke dni práce na příspěvku (04.01) veřejně právní a politicky korektní média české kotliny dokázaly, že jejich kulturně-vzdělávací úroveň je prakticky na stejné úrovni jako politicko-analytická. Promarnily unikátní příležitost doplnit výchovu v rodinách a vzdělání ve škole mladé a střední generace, tím, že se omezily pouze na konstatování úmrtí třech osobností: Alžběta II., celým jménem Elizabeth Alexandra Mary Windsor (6.9.2022), Pelé, vlastním jménem Edson Arantes do Nascimento (29.12.2022) a Joseph Ratzinger, papež Benedikt XVI (31.12.2022). Média nevyužila možnost vysvětlit význam a symbol, který představuje smrt, nutnost porozumění smrti a proč smrt nemá být tabu pro lidi jakéhokoliv věku, děti nevyjímaje. Proto by se mělo o ní mluvit doma i ve škole. A také proto, že mnoho lidí dnes už nechce vidět smrt, a zároveň stále více pozůstalých chce své zesnulé uložit doma. Být jim naposledy nablízku. Možná se jich naposledy dotknout nebo je políbit.

Benedikt XVI Josef Ratzinger

Snímky z Vatikánu ukazují Georga Gänsweina, jak líbá ruku ležícímu Benediktovi. Jedna věc je pochopit smrt intelektuálně a uvědomit si, že pochopení (smrti) je jiná věc. Již proto může být kontakt s mrtvými velmi důležitý. A také proto, že dříve byl tématem, o němž se ve slušné společnosti ani v soukromí nemluvalo sex. A smrt bývala běžnou součástí lidského života. Děti se brávaly na pohřeb svého rodiče či sourozence, mrtví byli portrétováni v rakvi. Minulé století obrátilo karty – zrovnoprávnilo sex, tabuizovalo smrt.

Součástí rituálu loučení je veřejné vyložení. Pohled na mrtvé je stejně dojemný jako děsivý. Skutečnost, že mrtvoly se ukládají na veřejnosti a fotografie mrtvých kolují po celém světě, se setkává s nepochopením a kritikou. Stačí podívat se na sociální sítě, aby jeden mohl konstatovat, v jaké duchovní bídě se nacházíme. Za zmínku stojí, že katolická rozhlasová stanice (Domradio.de) požádala pohřebního ředitele z Kolína nad Rýnem, Christopha Kuckelkorna, aby zdůvodnil ukládání zesnulých jako rituál, který dává lidem možnost “pochopit realitu smrti”.

Benedikt XVI. si přál, aby obřady spojené s jeho smrtí byly slavnostní, ale prosté. Takové přání může znamenat hodně a současně spor o to, co mělo konkrétně na mysli. Ratzingerovi příznivci kritizují, že protokol pohřebního obřadu je zodpovědnými osobami ve Vatikánu záměrně jednoduchý. Na papeže je to prý příliš jednoduché. Cítí pomstu “bergogliánů”, příznivců současného papeže. Skutečností bylo a zůstane, že vztahy mezi nimi se neobešly bez napětí. Druhou skutečnost představuje fakt, že Benedikt XVI nezemřel jako papež, ale jako papež v demisi. To je velký a kvalitativní rozdíl. Proč?

Pro případ smrti papeže v demisi totiž neexistuje žádný protokol. Svatý stolec musel v tomto případě improvizovat. V jedné věci všem bylo jasno: Benediktovo tělo bude vyloženo veřejně.

Proto v pondělí ráno byl převezen do baziliky svatého Petra z kláštera Mater Ecclesiae ve Vatikánských zahradách. V klášteře emeritní papež strávil poslední roky svého života. Převoz se uskutečnil v dodávce stříbrné barvy, doprovázené několika kardinály, Benediktovým blízkým důvěrníkem arcibiskupem Georgem Gänsweinem a několika věřícími, kteří šli za autem pěšky. “Vatican News” zveřejnil video, na kterém je vidět, jak papežovo tělo vynáší z auta deset mužů v bílých rukavicích na dřevěných nosítkách k hlavnímu oltáři.

Benedikt XVI leží před věřícím oblečen stejně jako předtím v klášteře: oblečený v ornátu, s bílou mitrou na hlavě a prostým růžencem ve složených rukou. Na tomto místě je důležité hledat a identifikovat rozdíl v detailech. V případě Benedikta XVI chybí pallium, bílá vlněná štóla přes ornát. A vedle Benedikta není ani křížová hůl, ferula. Proč? Obojí je vyhrazeno papežům a arcibiskupům. A místo elegantních červených bot z jemné kůže, které nosil jako papež, Benedikt je obut v obyčejných černých botách. Alespoň ornát má papežskou červenou a nikoliv purpurovou barvu, která je obvyklá při pohřbech biskupů.

Benediktovo vyložení stále pokračuje. Až do středečního večera existuje možnost se s ním rozloučit. Již v prvních dnech přišly desetitisíce lidí, mezi prvními byli premiérka Giorgia Meloniová a prezident Sergio Mattarella. První den se očekávalo dvacet tisíc lidí, jen v poledne jich podle odhadů Vatikánu přišlo vzdát Benediktovi poslední poctu více než čtyřicet tisíc.

Pelé, brazilská fotbalová legenda

Veřejně byl uložen také Pelé. Zemřela dva dny před Benediktem. Ale v Jižní Americe to bylo mnohem pompéznější než ve Vatikánu. Z nemocnice, osmdesát kilometrů vzdáleném São Paulo, kde Pelé zemřel, bylo jeho tělo převezeno v koloně do Santosu, jeho rodného města. Na fotbalový stadion Vila Belmiro, kde začínal svou kariéru. Hrál zde v letech 1956 až 1974.

Otevřená rakev byla umístěna uprostřed hřiště: Z moře bílých květů zůstala odhalena jen hlava “o Rei”, “krále”. Fronta před stadionem byla místy dlouhá i přes kilometr. Více než dvě stě tisíc fanoušků chtělo svůj idol vidět ještě jednou. Po čtyřadvaceti hodinách byla rakev za potlesku rodiny a přátel uzavřena a převezena na hřbitov k pohřebnímu obřadu.

Těla Benedikta XVI. a Pelého nabízejí svým způsobem jedno a totéž. I když se při vyložení projevují pozůstatky starých rituálů. Možná magické rituály. Od pradávna patřilo k péči o mrtvé nenechávat je až do pohřbu o samotě, aby byli chráněni před útoky zlých vlivů. V dřívějších dobách byla smrt krále, prince nebo dokonce papeže krizovým okamžikem. Vláda se stala nejistou, protože ten, kdo vykonával moc, ji už nemohl bránit. Veřejné uložení mrtvých vytvářelo jakousi kontinuitu po smrti, dokud nebylo volné místo opět zaplněno.

Královna Alžběta II.

Královna Alžběta II. byla po své smrti také téměř týden veřejně uložena. Avšak v uzavřené rakvi, ačkoli účel rituálu byl stejný. Královská standarta, koruna, koule a žezlo na víku rakve byly v poslední chvíli nápadné. Jinými slovy: Co zbylo po panovníkovi: koruna, koule a žezlo na rakvi Alžběty II.

Závěr

Benediktův nástupce je v úřadu již téměř deset let. Při ukládání Benediktova těla se myšlenka kontinuity, která je rituálu vlastní, stává dráždivým zdvojením. Dvojakost, která charakterizuje dosavadní Františkův pontifikát, se stává zřejmou: Že je tu ještě jeden. Že úřadující osoba vděčí za svou moc pouze tomu, že se zřekne této druhé. A tato moc je pouze vypůjčená.

Připomínám, že tomu bylo tak a je vždycky. Ve středověku přisuzovali právníci králům dvě těla: lidské, smrtelné, a nadpřirozené, které je odlišuje jako vládce vyvolené Bohem. Jedná se

o fikci politické teologie, která sloužila k legitimizaci vlády. Král má jen jedno tělo. Stejně tak papež.

Benedikt vždy jasně rozlišoval mezi úřadem papeže a sebou samým. Možná proto dává dobrý smysl, že se papež Benedikt XVI. svou smrtí také veřejně znovu stává člověkem Josephem Ratzingerem. Tak totiž začal svůj život a dílo. Pro nás, včetně politiků a tzv. elit platí výzva uvědomit si, že se smrtí po sobě zanecháváme prázdnotu. Souhlasu netřeba.

Jan Campbell

04.01.2023

PRÁVO RESPEKT ODBORNOST

Sdílet: